

Valstybių narių teisė - Anglija ir Velsas

See lehekülj on masintõlgitud ja selle kvaliteet ei ole tagatud.

Šiame puslapyje pateikiama informacija apie teisinę sistemą ir teisės duomenų bazes, susijusias su Jungtinės Karalystės teisine sistema. Jungtinėje Karalystėje (Anglijoje ir Velse, Šiaurės Airijoje ir Škotijoje) yra trys skirtingos teisinės jurisdikcijos. Ši informacija susijusi su Anglijos ir Velso jurisdikcija.

Teisės šaltiniai

Pagrindiniai Jungtinės Karalystės Anglijos ir Velso jurisdikcijos teisės šaltiniai yra:

- Pirminės teisės aktai — **Jungtinės Karalystės parlamento teisės aktai, Velso nacionalinės asamblėjos aktai ir Velso nacionalinės asamblėjos priemonės**
- **Europos Sąjungos teisė**
- Antrinė (arba žemesnio lygmens) teisės aktai, kuriuos sudaro valstybės teisės aktai, padaryti valstybės, Jungtinės Karalystės vyriausybės, Velso Asamblėjos vyriausybės ar kitos institucijos. Kai kurie kiti susiję teisės aktai gali būti pateikti kaip **administraciniai nurodymai**.
- **Bendroji teisė**, sukurta teismo sprendimais

Įvairių rūšių teisinių priemonių aprašas

Europos Parlamento **pirminės teisės aktus** ar aktus priima Jungtinės Karalystės parlamentas Londone ir gali teikti paraiškas visoms ar kurioms nors Jungtinės Karalystės dalims. Velso nacionalinė asamblėja gali priimti aktus dėl 20 decentralizuotų sričių, įtrauktų į 7 m. Velso **vyriausybės įstatymo 2006 sąrašą**. Monarchas taip pat gali, remdamasis karališkąja prerogatyva, priimti kitus teisės aktus, pavyzdžiui, Tarybos potvarkius, pareiškimus, monarcho leidimus, monarcho nurodymus, nuostatus ir viešus teisės suteikimo raštus.

Antrinės teisės aktai suteikiami pagal jos įgaliojimus, suteiktus Jos Didenybei Tarybos arba ministro, departamento (Ministerijos), Velso ministrų ar kitos įstaigos ar asmens vardu. Tai vadinamoji deleguotoji arba antrinė teisėkūra, o įgaliojimus suteikiantis įstatymas vadinamas galias ar įgaliojimus suteikiančiu arba pagrindiniu aktu. Antrinės teisės aktai gali turėti įvairias antraštines dalis: kaip antai Tarybos potvarkiai, taisyklės ar taisyklės, kurių visi bendrai gali būti vadinami teisės aktais arba įstatymais nustatytais taisyklėmis.

1999 m. liepos mėn. tam tikrus teisės aktų priėmimo įgaliojimus JK parlamentas perdavė Nacionalinei Velso Asamblėjai, įsikūrusiai Kardinėje. Asamblėjai buvo suteikti įgaliojimai priimti įstatymų lydimuosius teisės aktus, skirtus Velsui, tačiau pirminės teisės aktai dėl Velso reikalų ir toliau buvo tvirtinami JK parlamente. Remiantis **2006 m. Velso vyriausybės įstatymu**, asamblėjai buvo suteikti įgaliojimai priimti sprendimus (pirminės teisės aktai), susijusius su Velso reikalais, dėl kurių Jungtinės Karalystės parlamentas priėmė teisės aktus dėl teisėkūros kompetencija apimančių klausimų, išdėstyty Akte. Tačiau, kad priemonės įgytų įstatymo galią, jos turi būti teikiamos Monarcho Tarybai patvirtinti. Asamblėja atsakinga, be kita ko, už ekonominio vystymosi, švietimo, aplinkos, sveikatos priežiūros, būsto, turizmo ir transporto klausimus. tačiau jis nėra atsakingas už civilinę ar baudžiamąją teisę. Velso teisės aktai, priimti Asamblėjos ir Velso ministrų kabineto (Velso Asamblėjos vyriausybės) skelbiami anglų ir valų kalbomis.

Įgaliojimai JK vardu priimti **tarptautines sutartis** priklauso „Crown“, t. y. „Sovereign“, remiantis Jungtinės Karalystės vyriausybės rekomendacija. Šiuo metu Jungtinės Karalystės Parlamentas neatlieka jokio oficialaus vaidmens sudarant sutartis, tačiau kai pagal sutartį reikia keisti Jungtinės Karalystės teisės aktus arba skirti viešųjų lėšų, Parlamentas dėl to balsuos įprastu būdu. Visoms ES sutartims įgyvendinti būtina priimti tam tikrus JK teisės aktus, todėl jos taip pat svarstomos parlamente. Kai įsigalios Konstitucijos reformos ir valdymo aktas 2010, sutartis gali būti ratifikuota tik tuo atveju, jei a) valstybės ministras turi pirmojoje instancijoje prieš Parlamentui pateikiant sutarties kopiją, b) buvo paskelbta sutartis ir c) baigėsi 21 Parlamento dienų laikotarpis, bet nė vienas Parlamento narys neišsprendė, kad sutartis neturėtų būti ratifikuota.

Teisės normų hierarchija

Jeigu atsiranda prieštaravimų tarp atskirų teisės šaltinių, pagrindinė vieta tokiems prieštaravimams spręsti yra teismas. Ginčai dėl teisės aktų aiškinimo taip pat gali būti sprendžiami teismuose. Kadangi, Jungtinė Karalystė neturi rašytinės konstitucijos, todėl parlamento priimtų aktų negalima ginčyti teisme remiantis jų neatitikimu konstitucijai. **Konstitucinėje „parlamentinio suverenumo“ doktrinoje** teigiama, kad Jungtinės Karalystės parlamentas yra aukščiausioji teisėkūros institucija, t. y. ji gali priimti ir panaikinti bet kokį įstatymą ir kad joks kitas organas negali panaikinti ar ginčyti Parlamento akto galiojimo.

Tačiau parlamento suvereniteto doktrina ribojama dėl JK narystės Europos Sąjungoje. Remiantis 1972 m. aktu dėl Europos Bendrijų, Europos Sąjungos teisė yra Anglijos ir Velso (taip pat Škotijos ir Šiaurės Airijos) teisės dalis. Nacionalinės teisės aktai, kiek tai įmanoma, turi būti išaiškunami taip, kad neprieštarautų ES teisei.

1998 m. aktu dėl žmogaus teisių, kuriuo Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencija perkelta į JK teisę, teismams suteikta dar viena galimybė ginčyti parlamento patvirtintus aktus. Nacionalinės teisės aktai, kiek tai įmanoma, turi būti aiškunami nepažeidžiant Konvencija saugomų teisių.

Teismų, ypač apeliacinių teismų, sprendimai yra svarbūs rengiant teisės aktus. Teismai ne tik priima autoritetingus sprendimus dėl teisės aktų išaiškinimo, bet taip pat formuoja bendrosios teisės, kuri grindžiama teismo sprendimais ankstesnėse bylose (teismų praktika), pagrindą.

Nustatant, kokių teismų sprendimai yra privalomi kokiems teismams, vadovaujamosi principu, kad teismui privalomi ankstesni aukštesnio teismo sprendimai.

Kalbant apie Europos Sąjungos teisės klausimus, **Europos Sąjungos Teisingumo Teismas** yra aukščiausia institucija. Lordų Rūmų teisės Lordų Rūmai veikė kaip Jungtinės Karalystės Aukščiausiasis Teismas, tačiau juos pakeitė naujas Aukščiausiasis Teismas, kuris 2009 m. spalio mėn. 1 d. pradėjo eiti pareigas. Šiuo metu veikianti Lordų Rūmų veikla tapo pirmąja Aukščiausiojo Teismo teisėjų teisėjų dalimi, o vyresniuoju įstatymų lordas tapo pirmininku.

Institucinė sistema

Už teisės normų priėmimą ir už sprendimų priėmimo procesą atsakingos institucijos

Pirminės teisės aktus priėmė **Jungtinės Karalystės parlamentas** Londone. Prieš priimant **teisės akto pasiūlymą** (vadinamąjį įstatymo projektą), jis gali tapti Parlamento nariu, jį turi patvirtinti abeji Parlamento rūmai: bendruomenių Rūmai ir Lordų Rūmai. Abejuose rūmuose įgyvendinami šie teisės akto priėmimo etapai:

- Pirmasis svarstymas (oficialus įstatymo projekto pristatymas be diskusijų)
- Antrasis svarstymas (bendrosios diskusijos)
- Komiteto etapas (išsamus nagrinėjimas, diskusijos ir pakeitimai). Bendruomenių rūmuose šis etapas paprastai vyksta viešųjų sąskaitų komitete)
- Pranešimo etapas (galimybė priimti kitus pakeitimus)
- Trečiasis svarstymas (galutinė galimybė diskutuoti; galima daryti pakeitimus Lordų Rūmuose).

Kai akto projektas patvirtinamas abejuose rūmuose, jis grąžinamas pirmiesiems (jį pateikusiems) rūmams, kad būtų apsvaistytos antrųjų rūmų pataisos.

Abeji rūmai privalo pritarti galutiniam akto projekto tekstui. Iki tol, kol bus pasiektas susitarimas dėl kiekvieno įstatymo projekto, gali būti surengti keli dviejų rūmų mainų etapai.

Pirminį teisės aktą taip pat **priima Velso nacionalinė asamblėja**. Prieš priimant įstatymą ir prieš jį Asamblėjai priimant aktą, jį turi apsvaistyti ir priimti asamblėja, o karališkasis pritarimas – ir monarchas. Asamblėjos įstatymas yra įstatymas, taikomas visose Velso srityse, kuriose jis taikomas.

Vyriausybės įstatymo projekto svarstymas asamblėjoje iš esmės yra toks: 4):

1 etapas: Bendrojo įstatymo ar priemonės principo svarstymas komitete (arba komitetuose) ir asamblėjos susitarimas dėl šių bendrųjų principų.

2 etapas: Komiteto, įstatymo projekto ar priemonės ir asamblėjos narių pasiūlytų pakeitimų išsamus svarstymas.

3 etapas: Asamblėjos, įstatymo projekto ar priemonės ir asamblėjos narių pasiūlytų pakeitimų išsamus svarstymas. Pirmininkas priima sprendimą, kokius pakeitimus asamblėja svarstys.

4 etapas: Asamblėja balsuoja dėl įstatymo projekto ar priemonės galutinio teksto priėmimo.

Kai teisės akto projektas yra priimtas visuose JK parlamento arba Velso Asamblėjos parlamentiniuose etapuose, jis siunčiamas valstybei, kuriai suteiktas **Karališkasis pritarimas**, po to, kai jis tampa **aktu**. Nacionalinės Velso Asamblėjos priimtos priemonės turi būti teikiamos Karalienės Tarybai patvirtinti.

Pirminės teisės aktus paprastai galima pakeisti ar panaikinti tik naujais pirminės teisės aktais. Vis dėlto esama išimčių, kai pakeitimus galima atlikti arba aktus panaikinti įstatymo lydimaisiais teisės aktais. Taip būna ES įsipareigojimus įgyvendinančių teisės aktų atveju, taip pat teisėkūros reformos aktų, kuriais mažinama ar panaikinama reguliavimo našta, atveju. Tačiau tokius potvarkius, prieš juos priimant, savo nutarimais būtinai turi patvirtinti abeji parlamento rūmai.

Pirminės teisės aktai įsigalioja pagal akto ar priemonės taikymo **pradžios nuostatas**. Įstatyme ar priemonėje gali būti nurodyta konkreti įsigaliojimo data. Tai gali būti iškart po to, kai suteikiamas karališkasis pritarimas, konkrečią nurodytą dieną (paprastai praėjus bent dviem mėnesiams po karališkojo pritarimo) arba dieną, kurią turi nurodyti ministras arba departamentas paskelbdamas potvarkį dėl įsigaliojimo datos (įstatymo lydimasis teisės aktas). Atskiroms akto nuostatomis gali būti nurodomos skirtingos įsigaliojimo datos.

Bet kurio antrinės teisės akto įsigaliojimo data paprastai nurodoma pačiame akte. Išimties tvarka pradžios data gali būti nurodoma skelbiant pranešimą oficialiajame leidinyje („London Gazette“).

Teisės duomenų bazės

Nacionalinės archyvų valdomos teisės aktus.gov.uk yra oficialus Jungtinės Karalystės teisės aktų buveinės šalis.

„Legislation.gov.uk“ suteikia prieigą prie Jungtinės Karalystės teisės aktų, apimančių visas jurisdikcijas (Angliją, Škotiją, Velsą ir Šiaurės Airiją). Teritorija apima visus teisės aktus nuo 1988 iki šios dienos, daugumą pirminės teisės aktų prieš 1988 m. tiek originaliuose, tiek peržiūretuose teisės aktuose, o nuo 1948 m. – daug antrinės teisės aktų, kuriems vis dar taikomi šie teisės aktai.

Tai teksto mašininis vertimas. Šio puslapio savininkas neprisiima jokios atsakomybės dėl šio mašininio vertimo priemone išversto teksto kokybės.

Paskutinis naujinimas: 23/10/2019